

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIV.—LETO XXXIV.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), JUNE 21, 1951

STEVILKA (NUMBER) 121

NOVI GROBOVI



ANTON GUBANC

Kakor smo včeraj poročali, je preminil v torek zvečer v Lakeside bolnišnici splošno poznani Anton Gubanc, ki je nad 35 let vodil modno trgovino na vogalu Waterloo Rd. in E. 168 St. Pokojnik je bil star 68 let ter je bil rojen v vasi Vodice pri Kamniku na Gorenjskem, odkoder je prišel v Ameriko leta 1905. Bil je član društva V boj, št. 53 SNPJ; društva Waterloo Camp, št. 281 WOW, in Euclid Rifle kluba.

Zapušča soprogo Rose, rojeno Drempetič, doma iz vasi Britof pri Kranju, štiri otroke, sedem vnukov, brata in sestro. Pogreb se vrši v petek jutraj ob 9. uri iz pogrebnega zavoda Anton Grdina in sinovi, 17010 Lake Shore Blvd., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče sv. Pavla.

MARIJA GORNIK

Po šestmesečni težki bolezni, je preminila snoči Marija Gornik, rojena Cimerman, stanujoča na 1331 Giddings Rd., kjer je družina nahajala že 26 let. Do nje je bila iz Dolenje vasi pri Vrtnici, po domače Vrtinkova, stara 76 let. V Ameriki se je nahajala 55 let in je bila članica društva Marije Magdalene, št. 162 KSKJ; društva sv. Ane, št. 4 SDZ, in društva sv. Neže, št. 139 CKO.

Tukaj zapušča sedem sinov in tri hčere: John, Andrej, Joseph, Anthony, Edward, Frank, William, Mrs. John Vidmar, Mrs. William Zende in Mary, ter sestro Mrs. Johano Tanko v Denver, Colo. Soprogo John je umrl pred petimi leti. Pogreb se vrši v soboto jutraj ob 11. uri iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida in nato v družinsko grobnico na pokopališču Calvary.

RUTH SMRCEK (CRICKETT)

Včeraj popoldne se je pripetila tragedija, v kateri je postala žrtev 21 let stara Ruth Smrcek (Crickett), stanujoča na 429 E. 146 St. Kakor poroča poletja, se je nesreča pripetila na domu njenega zaročenca, Bruce Prendergast, ki ji je kazal sarkazme, katerega je prinesel iz vojne, in ji ga v šali nastavljal na čisto sence. Ne sluteč, da je napačen, je sprožil, in krogla je izstopila na levi strani. Odpeljala je bila v Mt. Sinai bolnišnico, kjer je čez pet ur umrla. Uposlenica je bila kot knjigovodkinja v Permetovi trgovini na E. 152 St., njen zaročenec pa pri Therm-O-Larm Co. 708 E. 152 St. Nameravala sta se poročiti prihodnji mesec.

Rojena je bila v Clevelandu ter je graduirala iz Collinwood High šole leta 1947. Bila je članica društva Strivers, št. 671 RBZ. Tukaj zapušča očeta Lawrence, mater Mary, rojena Kováčič, brata Philip, sestro Mrs. Dorothy Marino in starega očeta Charles Kováčič, njena stara mati Cila Kováčič pa je bila pokopana prošli ponedeljek. Pogreb se vrši v soboto iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St.

ANGLEŽI SO ZA UPORABO SILE V IRANU, ČE BO TO POTREBNO

LONDON, 20. junija—Iz vladnih krogov se je izvedelo, da bo Velika Britanija po potrebi uporabila tudi orožje, da zavaruje življenja in premoženja britanskih državljancev v Iranu, če bi bila ta v nevarnosti.

Britanski poslanik v Iranu Francis Shepherd je pooblaščen, da se obrne za pomoč na poveljstva britanskega orožja v Sredozemlju in na bližnjem vzhodu, kadar in če bi to smatral za potrebno.

Britanska vojaška poveljstva v Sredozemlju in na bližnjem vzhodu imajo nalog, da izdelajo načrt, kako biti kos v vojaškem oziru položaju v Iranu, če bi tam izbruhnil nemiri, ki bi ogrozili britanske interese.

Britanska vlada se je sestala na izredni seji, da lahko kot vlada v permanentni podlagi dobjenih poročil o položaju v Iranu sklepa o nadaljnjih potrebnih ukrepih.

Velika Britanija ima na Srednjem vzhodu kakih 35.000 čet pod orožjem, večino od njih v območju Sueškega kanala. Padalci se nahajajo na otoku Cipru v Sredozemlju.

Zaskrbljenost daje poročilo iz Irana, da je teheranska vlada odbila ponudbo anglo-iranske petrolejske družbe, ki je bila pripravljena plačati \$28.000.000 "na račun," \$4.400.000 pa mesečno, dokler bi ne prišlo do končnega sporazuma o bodoči anglo-iranske petrolejske družbe. Iranska vlada je to ponudbo gladko odbila in izjavila, da vztraja na izvedbi zakona o nacionalizaciji iranskega petroleja po besedilu in smislu, kakor ga je sprejel iranski parlament.

Obstoja vtis, da tudi posredovanja ameriškega poslanika v Iranu niso dovedla do sedaj do nobenega pozitivnega uspeha.

KORUPCIJA NA KORUPCIJO

WASHINGTON, 20. junija—Glavni nadzornik Lindsay C. Warren je odkril, da je prejemal v nekem državnem uradu vsak nameščenec televizijski aparat, cele zaboje likerjev in podobnih daril od podjetij, ki so imele kaj opravka s tem državnim uradom. Gre za urad v Washingtonu za stanovanjska vprašanja in za deliteljev posojil v gradbenih svrhe.

Warren je nadalje pojasnil, da so se te manipulacije vršile prav od božiča leta 1949 dalje, bilo pa jih je možno odkriti šele v zadnjem času.

Warren je predlagal, da se izdajo novi zakoni proti korupciji.

23 RIBIČEV UTONILO

ENSENADA, Mehiko, 20. junija—Ob mehiškanski obali je šlo na ribolov 37 ribičev z ribiške ladj. Lovili so okrog otoka, imenovanega Cedros, ko je nenadoma nastal tak vihar, da je valovje prevrnilo ribiško ladj, kar je povzročilo, da je 23 ribičev utonilo, 14 pa se jih je rešilo, ko se jim je posrečilo priti iz ribiške prevrnjene ladje in priplavati do obrežja.

Pobiranje asesmenta

Tajniki društev, ki zborujejo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., bodo pobirali društveni asesment za tekoči mesec v ponedeljek zvečer, 25. junija.

ZADNJE VESTI

LONDON, 20. junija—Na izredni vladni seji je britanski zunanji minister Morrison sporočil, da je na podlagi vesti, ki so prispele iz Teherana, britanska vlada odpoklicala svojo posredovalno komisijo iz Irana. V petrolejskem sporu, tako je javil Morrison, je ameriški državni tajnik Acheson znova posredoval pri iranski vladi, naj se ne prenaagli s nacionalizacijo anglo-iranske petrolejske družbe. Obstoja vtis, da so vsa posredovanja brezuspešna, ker so Iranci na upravnem posloppu anglo-iranske družbe petroleja v njenem središču mesta Abadan že razobesili iransko državno zastavo.

Vojaški britanski poveljniki na Srednjem vzhodu so dobili nalog, da naj bodo pripravljeni, da v slučaju nevarnosti na življenja in premoženja britanskih državljancev v Iranu, takoj nastopijo z oboroženo silo.

NEW YORK, 20. junija—Agencije F. B. I. so aretirale 17 komunističnih voditeljev radi njihovega petrolejskega delovanja za prevzem oblasti v Ameriki revolucionarnem potom. Zoper štiri komunističnih voditeljev je izdano zaporno povelje, a njihova bivališča niso znana. Med zaprtimi komunisti sta Clevelandčan, znana komunistična agitatorja Arnold Johnson in Israel Amter, ki sta kandidirala v Clevelandu, oziroma v Ohio, na razna politična mesta.

CLEVELAND, O., 20. junija

—Policijski poročnik George B. Smyth si je v samovoljnem namenu pognal kroglo skozi prsa na dvorišču stanovanja župana Burke. Odpeljan je bil v St. Luke's bolnišnico, kjer so mu kroglo odstranili in njegovo stanje je povoljno. Očividno je poročnik pil, predno je storil ta čin in kakor je bilo poročano, so ga gnale do obupnosti finančne skrbi radi boleznij svoje žene in sam boleha na srčni napaki, pred kratkim pa se mu je odvzele proste dneve iz službe za tri mesece radi neupravičene odsotnosti iz službe.

CAMP LE JUENE, N. C., 20. junija—Dvojce topovskih izstrelkov je padlo v zbor marinov ter je bilo pri tej priliki osem marinov na mestu ubitih, 23 pa ranjenih. Marini so se nahajali na vežbanju in gre sedaj preiskava da li se je napačno namerilo ali pa je bila slaba municija, da je prišlo do strašne nesreče po slučaju.

NEW YORK, 20. junija—Stavka mornarjev je vstopila v nov štadij razvoja, ko ste obe stranki že blizu sporazuma, kar se tiče povišanja plač. Sporna točka je vprašanje delovnega časa, ko zahtevajo mornarji 40 ur na teden, lastniki ladij pa vztrajajo na 48 urah.

Iz Chicaga se poroča, da je stavka pilotov na mrtvi točki. Vlada je skušala proglasiti stavko nezakonito, a se stavkajoči za to niso zmenili.

EDINO FINSKA PLAČUJE DOLGOVE

Finska ni bogata, je dežela športnikov in značajev. Napadena po Sovjetih se je junjsko branila. Kakor mnoge države je tudi Finska zadolžena v Ameriki, je pa tudi edina država, ki redno plačuje dolge nastale po prvi svetovni vojni. Tudi časovno se drži svojih obveznosti. Sedanji zapadli obrok v znesku \$144.052.18 je do centa in pravčasno poplačala.

Stavke mornarjev in pogajanja

NEW YORK, 20. junija—Ker je življenjsko važen interes, da se konča čimprej stavka mornarjev, se iščejo stiki med obema taboroma, kako priti do skupne platforme.

Zastopnik lastnikov ladij je izjavil, da se bo sestal z zastopniki unij in da so lastniki ladij pripravljeni dovoliti mornarjem gotove koncesije.

Zastopnik unije pa je od svoje strani povdaril, da ni proti nadaljevanju s pogajanjmi pod pogojem, da pridejo lastniki ladij na dan s konkretnimi predlogi. Unije da zahtevajo 25% povišanje mezd, 40 ur dela na teden namesto sedanjih 48 ur, plačane dopuste in odpravo dvoumnih določb dosedanje pogodbe.

Lastniki ladij so dali javnosti na razpolago seznam plač, ki jih prejema mornarji. Osnovna plača radiotelegrafista znaša na mesec \$352.12. Inženirji dobivajo osnovne plače od \$696.

Med zamrznjenimi ladjami v New Yorku je tudi novo zgrajena potniška ladj "Constitution," ki naj bi napravila svojo poskušnjo vožnjo v Evropo v Sredozemlje.

Truman podpisal nov vojaški zakon

WASHINGTON, 20. junija—Po predsedniku Trumanu podpisani novi vojaški zakon določa v glavnem:

Naborniki se kilčejo z 18. letom in pol, registrirajo pa že z 18. letom.

Najprvo je končati z letniki od 19. do 25. leta, nakar se smejo šele klicati naborniki z letom 18 in pol. Leto 1925 je meja nazgor, ko se smejo vojni obvezniki klicati pod orožje. Tisti, katerim se je odložil vpoklic iz katerega koli razloga, pa ostanejo v vojaški obvezi do 35. leta.

Vežbanje traja 24 mesecev, v rezervi se ostane 6 let. Zakon brez otrok ni razlog za odlog. Uvaja se splošna vojaška obveznost.

Cleveland dobi svojo godbo

Župan mesta Clevelanda Thomas A. Burke je imenoval Miltona W. Foy za kapelnika clevelandске mestne godbe.

Novo imenovani kapelnik je zatrdil, da bo imelo mesto Cleveland najboljšo godbo v državi in da bo ta godba na razpolago za koncerte po parkih, sploh na razpolago občinstvu zlasti ko se odpeljejo vojaški transporti, ko se prirejajo parade in ko je treba izreči dobrodošlico uglednim obiskovalcem Clevelanda. Kapelnik Foy je tudi prepričan, da bo taka dovršena godba služila tudi ostalim večjim mestom za vzgled.

Bi šel z letali v Mandžurijo, a bi je kot take ne bombardiral

Izgubil podporo in bil kaznovan, ker je bil komunist

YOUNGSTOWN, O., 20. junija—Prvi slučaj določb zakona, ki preganja komuniste, je zadel Roberta R. Hamiltona. Hamilton je bil obsojen radi krive prisega, k oje prisegel, da ni bil nikdar komunist, pričal pa je zato, da bi dosegel brezposelno podporo. Izkazalo pa se je, da je bil Hamilton komunist. Hamilton je bil obsojen na 60 dni ječe in na \$200 denarne kazni.

Governor Lausche je pozdravil sodbo, ki je postala pravomočna in je tudi izjavil, da bo nadaljeval z akcijo, da se odstranijo vsi komunistični simpatizerji iz plačilnih pol dobrodelnih podpor.

Glede Hamiltona se je izkazalo, da je bil nameščen pri družbi Youngstown Sheet & Tube Co., da je tam delal aktivno komunistično propagando, vsled česar so se mu drugi delavci izogibali, ker je bilo razlog, da je zapustil delo in raje zaprosil za brezposelno podporo.

Zasačil ženo v zaporu pri jetniku

John Kovalkevič, 30-letni samski, prestaja svojo kazen 6 mesecev v tukajšnji ječi. Bival je popreje neke na zapadni strani Clevelanda. Kovalkevič je obiskovala redoma neka ženska, ki se je izdajala za ženo Kovalkeviča. Uprava jetnišnice ji je vsled tega dovoljevala ne samo redne ampak tudi izredne obiske. Možu se je zdel sumljiv stalni in redni izostanek njegove žene, pa ji je prišel na sled in tako se je zgodilo, da je tudi mož seveda z drugačnim namenom obiskal Kovalkeviča v ječi. Zaključek: žena je zbežala kolikor so jo nesle pete, med obema možkima pretep ko ju razdvojijo jetniški pazniki, a finale—pred sodiščem.

ANGLEŽI IZVAJAJO BLOKADO KITAJSKE

LONDON, 20. junija—Britanska vlada je izdala stroga navodila britanskim oblastem v Hong Kongu ko naj se najstrožje nadzorujejo izvozna dovoljenja v komunistično Kitajsko, da se ne vtihtopi v to državo kako blago, ki bi imelo za komunistično Kitajsko oziroma Korejo, kak vojaški pomen. Ta strag navodila stopijo v veljavo že 25. junija.

Poroka

V soboto, 23. junija se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Miss Juliana Zakrajšek, hčerka Mr. in Mrs. Frank in Julia Zakrajšek, 6421 Varian Ave., in Mr. Max Kobal ml., sin Mr. in Mrs. Max Kobal st., 23126 Lakeland Blvd. Poroka bo ob 9. uri zjutraj, poročna slavnost pa zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Nevesta je uposlena pri slovenski posojilnici St. Clair Savings & Loan Co. Novoporočencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

TAKO JE PRIČAL ADMIRAL BADGER PRED ODSEKOM

WASHINGTON, 20. junija—Ameriški podadmiral Oscar Badger je izjavil pred senatnim odborom za zunanje zadeve naj se dovoli, da gredo zavezniška letala v Mandžurijo, ko zasledujejo rdeče kitajske pilote, ki so bili v akcijah zoper zavezniško letalstvo na Koreji. Naj se ne prepriča, da se ti sovražni areoplani uničijo; je pa proti temu, da se bombardirajo sovražnikove baze v Mandžuriji.

Admiral Badger se je odločilno uprl načrtu generala MacArthurja, da bi se začelo z bombardiranjem Mandžurije. Badger se je izjavil za omejitve vojne na Koreji, kar je v bistvu strategija ameriške zvezne vlade.

Badger je kritiziral vojaško poveljstvo na Koreji zakaj ni že davno bombardiralo sovražnikove oskrbovalne baze v Rashinu kakih 30 milj od ruske meje.

Glede te točke je Badger navskriž z državnim tajnikom Achesonom, ki tudi ni bil za bombardiranje Rashina, ker da je preblizu sovjetske meje.

Glede Kitajske je podal svoje politično mnenje in to:

Mandžurija, notranja Mongolija, Singkiang in severna Kitajska, je obsojena, da ostane pod komunistično vlado in da služi Moskvi. Glede ostale Kitajske pa obstoja po njegovem mnenju upanje, da se upre rdečim vlastodržcem.

Narodi v južni Aziji niso samo izrecno zoper vsak komunistični napad, ampak se bojujejo istočasno zoper kakršnokoli obliko kolonialnega sistema in se bojujejo za svojo popolno neodvisnost.

Leta 1943 je bila Rusija na Daljnem vzhodu tako slaba, da je bila njena pomoč v vojni zoper Japonsko nezaželjena. Komunistične rdeče Kitajske ni priznati iz prestižnih razlogov, Rusiji pa je pokazati moč in iniciativno, da bo smatrala kako novo vojno za nespametno.

SAMO IMENA SO ENAKA

SEOUL, Koreja, 20. junija—Ameriške čete so nastanjene kakor je to pač običaj v vojnem času, v večjih in manjših šotorih. Narednik William Nestor iz New Yorka je šel pogledat, kako spijo vojaki njegove čete. Opazil je mali šotorček in je vprašal, kdo spi v šotoru.

"Esther Williams in George Washington," je bil odgovor. Imena so bila prava. (Radi obuditev spomina se opozarja, da je Esther Williams znana filmska igralka. George Washingtona pa itak vsakdo pozna.) Prvo ime vojaka Williams je Aster, kar se izgovori in sliši kot Esther.

AMERIKANEC PRED SODIŠČEM V PRAGI

PRAGA, 20. junija—Ameriški časnikar Oatis v službi kot dopisnik AP, ki je bil aretiran 23. aprila pride pred sodišče v Pragi v kratkem času. Na razpravo bo dopuščen en zastopnik ameriškega poslaštva v Pragi.

TAFT BO KANDIDIRAL

MILWAUKEE, 20. junija—V mestu Milwaukee se je ustanovil prvi odbor "za kandidatu-ro Tafta za ameriškega predsednika 1952." Ta odbor je prvi te vrste v Ameriki sploh in je že začel z volilno agitacijo, da se izvoli obihski senator Taft za predsednika države leta 1952.

S pomočjo Evropi naj se nadaljuje

WASHINGTON, 20. junija—Osemnajst članska delegacija, ki je bila v Evropi kot delegacija ameriškega kongresa, se je vrnila s svojega deset dnevnega študijskega potovanja. Člani delegacije so izjavljali, da se mora nadaljevati s pomočjo, ki jo daje Amerika Evropi. Nekateri so zagovarjali bolj vojaška kot gospodarsko pomoč.

Predsednik Truman je zahteval od kongresa, da mu odobri \$8.500.000.000 kot vojaško in gospodarsko pomoč za prihodnje leto.

Kongresnik James P. Richards, demokrat iz južne Karoline, ki je bil vodja delegacije, je dejal, "da ljudstva onstran Pacifika zahtevajo vse preveč pomoči od Amerike."

Republikanski kongresnik Dewey Short pa je naglasil "da je njegovo spoštovanje do državnega tajništva zelo naraslo odkar je videl njegovo delo v zunanem svetu. Zunanje tajništvo dela tam preko čudovite stvari."

"Kontrola je nizka cena za svobodo"

NEW YORK, 20. junija—"Kontrola cen in mezd je zelo nizka cena, katero plačujejo Amerikanci za svojo svobodo," je dejal Erik Johnston, šef ameriške gospodarske stabilizacije.

"Mi potrebujemo tako direktno kakor indirektno kontrolo in ne moremo biti odvisni niti za trenutek od sicer splošno veljavnega gospodarskega načela, da se cene in mezde ustalijo na točki, kjer se snide ta ponudba in povpraševanje."

Johnston je govoril na zborovanju krščanske in židovske zveze za boljše medsebojno spoznavanje. Zveza ga je odlikovala z nagrado za "odlične usluge storjene na polju medsebojnih človeških odnošajev."

Zlatoporočnica

Prošlo nedeljo sta dobro poznana zakonca Mr. in Mrs. Paul in Barbara Česnik, zdaj bivajoča v Painesville, Ohio, praznovala zlato poroko.

Oba slavljenca sta doma iz vasi Selce pri St. Petru na Krasu, kjer sta se poročila pred 50. leti. V zakonu se jima je rodilo šest otrok—dva sinova in štiri hčere. Poleg njih imata sedaj 10 vnukov in dva pravnuka. Slavnost v počast tega jubileja se je vršila v krogu družine.

Jubilantoma, ki sta še čila in zdrava, ter dobro poznana v Clevelandu kot vneta podpirateljka za dobrobit naroda, izrekajo sorodniki in prijatelji svoje iskrene čestitke ter jima želijo vse najboljše, da bi obhajala diamantni jubilej v zdravju in sreči.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ZA PREMIRJE, PREDNO IZRUHNE VOJNA

V ameriškem tisku kar mrgoli vsakovrstnih komentatorjev o vseh mogočih stvarih, med ostalimi tudi o svetovni politiki, a malo jih je, ki bi se smeli imenovati strokovnjaki ali izvedenci. Večji del jim manjka znanja in skusenosti. V mali skupini mož, ki se morejo po pravici imenovati strokovnjake, je morda prvi med prvimi Walter Lippmann, ki je začel svojo karijero v mladih letih pri reviji "New Republic," bil že kot mlad mož pridružen ameriški delegaciji, ki se je s predsednikom Wilsonom nahajala na mirovni konferenci v Parizu, in se vse od tedaj resno bavil z odnosi Amerike do ostalega sveta. O predmetu je Lippmann napisal knjige v času, ko je bila svetovna politika večini Amerikancev španska vas, ki pa še danes zvenijo resnično in avtoritativno, ker bazirajo na študiju in znanju, ne pa na domišljiji in prazni špekulaciji.

Odkar je nastal konflikt na Koreji, Lippmann dosledno zavzema stališče, da je to spopad omejenega značaja in da bi bila usodna napaka, ako bi se Amerika vojaško tako globoko zapletla v operacije na Daljnem vzhodu, da bi ne bila v stanu odločilno vplivati na razvoj dogodkov v Evropi, ali točneje povedano, v občenstvu atlantskih narodov, ki navzlic temu, da številčno ne odtehtajo silnih ljudskih mas Daljnega vzhoda, še vedno tvorijo bazo, na katero se mora naslanjati zunanja politika Zedinjenih držav, ki so v končni analizi v vseh ozirih razen geografskega le podaljšek Evrope, njene kulture in civilizacije. Gledajoč na obstoječi položaj s tega osnovnega vidika, je napisal razpravo, kjer podaja svoje misli, kako konsolidirati obstoječe stanje, ki ni ne vojna ne mir, in na ta način oteti svet tretje svetovne vojne in njenih v polnem pomenu besede katastrofalnih posledic. Jedro misli in zaključkov, do katerih prihaja Lippmann, je nekako naslednje:

Ako pride do totalne vojne med sovjetskim območjem in občenstvom atlantskih narodov, bi bila sovjetska vlada uničena, sovjetski imperij bi bil razdejan, zapadna Evropa bi se pogreznila v anarhijo. Severna Amerika, zmagovita, a izčrpana, obubožana in osamljena, bi težko mogla ohraniti ostanke svoje svobode, še težje pa bi bila v stanu vrniti iskro življenja smrtno ranjeni civilizaciji zapadne Evrope. Z drugimi besedami rečeno, Zedinjene države bi izvojevale vojaško zmago nad sovjetskim imperijem, ampak vojna bi trajala tako dolgo in bila bi tako uničevalna, da bi na celem evropsko-azijskem območju ne bilo niti ene vlade z zadostno oblastjo, da bi mogla narediti mir in vrniti red in obnoviti razdejani svet.

Namesto vlad bi obstajala vsepovsod brezoblična nerednost boljše viziranih vojaških poglavarjev, lokalnih diktatorjev, razbojniških skupin in terorističnih tolpe, kajti v totalni vojni bi bila neizogibno uničena skoro vsa velika mesta, predvsem pa večina velikih središč uprave in prometa, brez katerih je civilizirano življenje nemogoče. Uničenju upravnih in prometnih središč bi sledila človeška migracija lačnih in obupanih tolpe, ki bi pritiskale in se mešale z rdečimi armadami v navalu na zapadno Evropo, pleneč mesto in podeželje in uničujoč na svoji poti stavbo obstoječe družbe. Namesto vojne, ki bi napravila konec vojni, kakor smo se nadejali leta 1917, bi bila to vojna, kateri bi ne bilo moč napraviti konec.

To je namreč velika značilnost vojn tekočega stoletja — vsaka je bolj uničevalna od prejšnje in vsaka je bolj brezupno neodločilna.

Po prvi svetovni vojni so zmagovalci bili vsaj sposobni skleniti mir, ki je trajal, dokler ni bil čez petnajst let denunciran in uničen. V nasprotju s tem pa so bile zmagovite sile po koncu druge svetovne vojne docela nespособne skleniti kakršen koli mir s svojimi bivšimi sovražniki.

Ako pride do tretje svetovne vojne, je malo možnosti, ako se upošteva na eni strani strahotna orožja naše dobe in revolucionarne armade na drugi, da bi mir, ki bi sledil, bil malo več kot mir, kakršnega je poznal temni vek — to se pravi, nekaka lokalna premirja, ki bi bila neprestano podvržena volji in koristim gospodarjev posameznih vojnihih tolpe in njihovih pobočnikov.

UREDNIKOVA POŠTA

12-letnica Doma zapadnih slovenskih društev

Cleveland, Ohio — V nedeljo, 24. junija praznuje Dom zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave. svoj 12-letni obstoj z vrtno veselico na domačih prostorih. Ta slovenski dom, ki je inkorporiran pod imenom "Klub zapadnih slovenskih društev," je bil ustanovljen leta 1939. Leta 1939 pa se je kupilo sedanje posvetvo. V teh 12 letih smo nekaj preuredili za boljše uslugo in dobrobit našega članstva. Napredujemo kot najboljši moremo, je že precej let, odkar je bilo posvetvo izplačano, in kar naprej delujemo, da bi enkrat postavili nekaj večjega.

Kot običajno na naši strani, se naši pikniki začnejo pozneje kot drugje. Za prigrizek in hladne bomo preskrbeli že ob 3. uri popoldne, godba Grabnerja iz Euclida nam bo pa zaigrala ob 5.30 uri popoldne in igrala bo do približno 10.30 zvečer, tako da bo razvedrila za starejše pred noč in za mlade pa kasneje. Člani in direktorji D. Z. S. vabijo cenjeno občinstvo, da se udeležijo piknika in da se skupaj zabavamo. Odbor bo preskrbel za najboljše postrežbo.

Carl Samanich, predsednik.

Družina prosí pomoči

Mrs. Mary Butcher iz 503 E. 152 St. je prejela pismo od neke Ane Jurečič iz Veliko Mraševca, št. 47, pošta Cerklje ob Krki, Slovenija, ki prosi, da bi se je usmili dobro srce s kako pošiljko.

Med drugim piše, da imata z možem štiri otroke, stare 20 let in 12 let stari hčeri ter sinova, stara 16 in 17 let. Imajo nekaj posestva, a pridelajo le poljske pridelke. Bili so skoraj štiri leta begunci, pet let so že doma na svojem domu, katerega so po vojni našli upuščenega.

Dalje piše, da kateri imajo v Ameriki svojce, so dobro oblečeni in obuti, a oni, da nimajo nikogar, ki bi jim kaj poslal, zato prosijo, da bi se jih kdo usmili in jim poslal kaj.

Ustanovitev Zveze študentov

V Beogradu se je 28. aprila zbralo nad 200 delegatov — slušateljev vseh univerz v Jugoslaviji — zaradi ustanovitve nove organizacije Zveze študentov Jugoslavije. Ta samostojna organizacija bo kot celota vključena v Ljudski mladinski Jugoslavije. Njene naloge so predvsem naslednje: politična in ideološka vzgoja študentov, pomoč fakultetnim organom pri usposabljanju strokovnega kadra in sodelovanje z naprednimi študentskimi organizacijami v drugih državah.

To so delale doslej tudi organizacije Ljudske mladine na univerzah, a posebna organizacija slušateljev univerz se ustanavlja zaradi tega, da bi se mogla še bolj posvetiti tem nalogam in da bi uveljavila tudi iste metode dela, ki v skupni, splošni mladinski organizaciji niso mogle priti do pravega izraza. Zveza študentov Jugoslavije bo imela svoj centralni odbor, ki ga bodo tvorili delegati, izvoljeni na konferencah vseh univerz. V splošni organizaciji Ljudske mladine so osnovne oblike dela določali aktivni, nova organizacija študentov pa bo omogočila ustanovitev posebnih društev po strokah, kakor na primer društva študentov filozofije, društva študentov prava, društva študentov kemije itd., ki bodo kot organizacije zveze skrbele še bolj za strokovno izobrazbo svojega članstva.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma.

IZ BEOGRADA V LONDON

Bilo je konec oktobra 1945.

Zapel je telefon. Poveljnik polka je poklical posadko k sebi in ji sporočil: "Tovariši, jutri boste morali odleteti v London. Tja boste odpeljali našo mladinsko delegacijo na svetovno mladinsko konferenco. Pripravite vse potrebno in poročajte mi o pripravi. Jutri zjutraj ob štiri morate biti pripravljeni na pot. Za polet določite smer: Monakovo-Pariz-London. O težavnosti in važnosti naloge menda ni treba govoriti."

Res, posadke ni bilo treba prepričevati o važnosti te naloge. Takoj se je lotila dela, ki še zdaleč ni bilo lahko. Vse priprave so bile končane in drugo jutro ob štirih je bila posadka pripravljena za polet. Toda tisti dan letalo ni odletelo. Vremensko poročilo ni bilo ugodno. Posadka je počakala do naslednjega dne, toda zopet vreme ni bilo ugodno. Čas pa je hitel, v London je bilo treba prispeti čim prej. Tisto jutro je letalo odletelo proti Monakovem z 20 potniki.

Čeprav je bilo vreme deževno, polet do Monakova ni bil poseben težaven. Okrog ene je prispelo letalo v Monakovo, kjer je načrpal bencina in se pripravilo na nadaljno pot. V Monakovem je dobilo naslednje vremensko poročilo: "Oblačno s krajevnimi padavinami, zlasti nad Zahodno Nemčijo, Luxemburgom in Belgijo. Piha zahodni veter, nad Rakovskim prelivom dokaj močan," itd.

Posadka je proučila vse okoliščine in poveljnik letala je sklenil, da letalo ne bo prenočilo v Parizu, marveč bo letelo naravnost v London. Tja naj bi prispelo v mraku.

Malo pred poldrugo uro se je letalo znova dvignilo in ubralo pot naravnost proti Londonu. Od Monakova do Rene je bilo vreme dokaj ugodno. Nebo je bilo le nekoliko oblačno in posadka se je lahko orientirala. Radijska zveza pa je bila slaba, ker je po odhodu posadke z Monakom ni vzpostavila. Onstran Rente se je vreme znatno poslabšalo. Oblaki so bili nizki in gosti, deževalo je. To je zahtevalo letenje skozi oblake, tako da orientacija ni bila mogoča. Ker posadka ni imela radijske zveze, je bilo torej letenje oteženo. Tako se je nadaljeval polet do belgijske meje v oblikih in posadka ni mogla natanko ugotoviti, kod leti. Pod seboj je videla le kdaj pa kdaj gosto naseljeno zemljo s tolikimi železnicami, cestami, kanali, mesti in vasi, da se ji je zdelo, da vidi gosto pajčevino. Bila je Belgija.

Navigator je skušal natanko določiti, kje je letalo, pa tudi to ni bilo lahko. Kmalu pa je ugotovil, da je veter zanesel letalo daleč na desno. Zato je ubral drugo smer. Radiotelegrafist je skušal vzpostaviti zvezo, kar pa se mu ni posrečilo. Čas je hitel in že se je bližala obala Rakovskega preliva. Pilot se je obrnil na navigatorja:

"Zdaj je zelo važno natanko ugotoviti, kje smo, kajti pred seboj imamo morje in noč, radijske zveze pa nimamo."

Ob četrti na šest je navigator sporočil:

"Zdaj letimo nad obalo med Dunkerqueom in Ostendejem. Smo torej natanko na določeni poti. Veter je čedalje močnejši in smer je treba spremeniti še za šest stopinj."

Veter je pihal čedalje močnejše. Morje se je penilo, ladje na njem pa zibale kakor papirnateladje, ki jih spušča otroci na razburkano morje. Nebo so zakrivali temni oblaki, bližala se je noč.

Posadka je imela zdaj pred seboj najtežavnejši del poti: morje, noč, brez zveze. Toda letalo je nadaljevalo pot proti Londonu. Čeprav je Rokavski

preliv tu malone najozji, se angleška obala ni hitro bližala. Za to pot bi potrebovali normalno 15 do 20 minut, toda minilo je 15, 20 celo 25 minut, angleške obale pa še ni bilo videti.

"Zatrdno letimo na Škotsko, obalo smo preleteli nekje na Nizozemskem. Saj ni mogoče, da bi po 30 minutah še ne videli angleške obale," je rekel prvi pilot navigatorju. "Ali imate zemljevid severne Anglije in Škotske? Kaj je z radijsko zvezo?"

Znočilo se je. Morje je bučalo bolj in bolj. Radiotelegrafist si je na vse kriplje prizadeval dobiti zvezo z Londonom, toda zaman. Navigator je prepričeval pilota, da ne lete na Škotsko marveč da je veter zelo močan in da zato angleške obale še ni videti. Položaj je bil nevaren, vsa posadka je bila v skrbeh.

Šele po 30 minutah poleta nad morjem, ko se je bilo že povsem znočilo, se je pokazalo na obzorju nekaj obali podobnega. Čez deset minut je bilo letalo nad obalo in natanko na obali se je razprostiralo veliko letališče. Njegova betonska steza je bila videti ko zaliv. Prvi pilot je sklenil spustiti se na tisto letališče. Toda prav v tistem trenutku je radiotelegrafist sporočil: "Dobil sem zvezo z Londonom."

Prvi pilot je naročil navigatorju: "Nadaljujemo polet proti Londonu. Sporoči mi takoj smer in izračunaj mi čas prihoda. Telegrafist naj zahteva ODM (ODM—po mednarodnem kodu mora leteti letalo, da prispe na letališče, od koder mu jo sporočajo). Navigator je izračunal smer, jo javil pilotu in sporočil radiotelegrafistu naročilo.

Letalo je nadaljevalo pot proti Londonu. Toda zopet se je nekaj zgodilo. Radiotelegrafist je sporočil, da zopet ne more dobiti zveze z Londonom. Prvi pilot je sklenil vrniti se na letališče, ki ga je bilo letalo malo prej preletelo. Brž je bilo nad letališčem in začelo se je spuščati. Ko je letalo že drselo po tleh, ni bilo več pokorno pilotu, zavijalo je vstran. Zato je pilot ustavil motorje. Prispeli so avtomobili in utrjeni, od silnega premetavanja izčrpani potniki so začeli izstopati. Veter je bil tako močan, da jim je odnašal čepice in klobuke, ki jih niso več našli.

Potnike so prepeljali v mesto in še tisto noč so se odpeljali z vlakom v London. Posadka je spravila letalo na varno, potem pa je šla počivati. Ko je dobila zvezo z osebjem "kontrolne letenja," je prvi pilot pojasnil, zakaj se je moral spustiti na tisto letališče. Bilo je vojaško letališče. Tedaj so posadki sporočili, da londonsko letališče Hendon zaradi neugodnega vremena tisti dan sploh "ne sprejema."

"Hitrost vetra je tu zadnje dni nad 100 kilogramov na uro," so sporočili. Tedaj je bilo posadki očitno, zakaj je trajal polet čez Rokavski preliv nad 40 minut, čeprav je letalo letelo natanko po določeni poti.

Drugi dan je letalo odletelo v London.

DOMA IZDELANI DEŽNI PLASCI

Tovarna "Jugovinil" je odprla v Splitu prvo prodajalno dežnih plaščev, predpasnikov, torbic in dežnikov. Vse predmete iz polinivila so izdelali v splitskem konfekcijskem podjetju "Labud." Za izdelke tovarne "Jugovinil" se prebivalci Splita zelo zanimajo. Že v prvih štirih urah so jih nakupili za dobrih 700.000 dinarjev. Kupujejo jih proti gotovini in z 80% popustom. Moški dežni plašč stane 5.000 dinarjev, ženski 4.500 dinarjev oziroma s popustom 900 dinarjev. Otroška pelerina stane 2.000 dinarjev oziroma s popustom 400 dinarjev.

PAKETI DARIL ZA STARE LJUDI



Slika predstavlja Djura Tuovića, veterana Jugoslovskega delavskega gibanja, ki radostno sprejema darilni paket organizacije CARE iz skladišča v Beogradu, katerega je darovala Labor League for Human Rights od organizacije AF of L.

"Vesel sem kot majhen otrok," je rekel pohabljenec, ko je zapuščal skladišče s paketom, katerega je nesel domov svoji invalidni ženi.

"To je prvi CARE zavitek, ki sem ga kadaj prejel in pomeni moje največje in dobrodošlo presenečenje na tem svetu."

S temi besedami in srečnim nasmehom je potrdil Djura Tuović, 66-letni pohabljeni kovinarški delavec, prejem CARE zavitka z razno hrano v skladišču poslanstva CARE v Beogradu, katerega je podelila skupno s stotinami istotakih Delavskega liga za Človečanske pravice, oddelek Ameriške delavske federacije, kot del svojega programa za pomoč potrebnim obrtnim delavcem v od suše prizadeti Jugoslaviji. Liga, uradni ud Ameriške delavske federacije za pomoč, je eden ustanovnih članov CARE zastopstev.

"Kar je pri tem najboljšje je to, da lahko sedaj v resnici prinesem nekaj domov ženi," je rekel Tuović z nalezljivim nasmehom, pri katerem so se mu zavijali brki navzgor kot dva roča. Tuović je pohabljen, odkar se je ponesrečil v tvornici. Njegova žena je bolna. Od malenkostne pokojnine za ostarele in pohabljenec, preostane le malo za hrano, katero živčata v enosobnem stanovanju na Vojvode Stepe ulici 343 v Beogradu.

"Za zajutrek imava kruh in kavo, ki pa ni prava kava, veste." Pojasnil je, da je le prazna cikorija. "Za kosilo jeva največkrat fižol in špinacio, za večerjo pa čaj in kruh."

"Srečen kot otrok," kakor je sam rekel, je preiskal Tuović vsebino zavitka takoj na licu mesta. Skrbno je razkladal pločevinaste posode s slanino, mesom in mastjo, zavitke z rižem, kavo, sladkorjem, in vkuhanu hrano in priznal, da niti on niti žena nista videla take hrane že mnogo mesecev. CARE zavitek z izbrano hrano, katerega je prejel v dar od Delavske lige, je vreden v resnici toliko kot en mesec in pol skupne pokojnine, katero prejmeta on in žena.

Prihodnji meseci, predno bo mogoče spraviti prve pridelke, bodo za Jugoslovane zelo kritični. Poleg zavitkov z izbrano hrano razpošilja CARE tudi zavitek z jugoslovansko hrano po \$10 in druge z različno hrano in blagom, za katere znaša cena od \$4 za 10-funtni zavitek slanine do \$14.50 za zavitek z volnenim blagom.

Družba CARE je prevzela tudi razdelitev odvisne hrane vlade Zedinjenih držav v posebno težko prizadetih okrajih Jugoslavije in domovom za ostarele, industrijskim šolam, bolnicam itd. Za \$5.35, ki jih prispevajo temu posebnemu CARE programu zagotovite pošiljko 300 fun-

NAZNANILO in ZAHVALA

Z žalostnim srcem naznanjamo, da je preminil naš dragi ljubljani soprog, oče in brat

LOUIS BRAYAN

ki je naglo umrl, zadet od srčne kapi, ko se je dne 23. maja 1951 nahajal na potu na delo. Star je bil 54 let in je bil doma od Reke. Pogreb se je vršil 26. maja iz Zakraskovega pokopališča.

Najlepšo zahvalo izrekamo vsem, ki so poklonili krasno venco ob krsti pokojnika, vsem, ki so ga prišli pokopati, ko je ležal na mrtvaškemu odru, vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago pri pogrebu, pogrebem od društva Naprej št. 5 SNPJ, katerega je bil član pokojnik, ki so nosili krsto, vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče, ter Zakraskovemu pogrebniemu zavodu za vzorno voden pogreb.

Dragi soprog, oče in brat, počivaj v miru v svobodni ameriški grudi. Spomin na Te bomo ohranili do konca naših dni!

ZALUJOČI OSTALI:
RUTH BRAYAN, soproga
EDWARD, sin
RUDY, brat
v Bessemer, Pa.

Cleveland, Ohio,
dne 21. junija 1951.

IVO PIRKOVIČ:

Bilo je pod Gorjanci

SVETI SATAN

(Nadaljevanje)

Ko 20. februarja 1944 domobranec iz Kostanjevice zakolje in izropajo ranjenega jetnika Mato Baraca iz Dola in mu opleni dom, si župnik Andrej ogorčen zapiše v svoj preprosti dnevnik: "Nemci so rekli: 'Po svinjsko so naredili z njim'." Domobranec, ki jim je župnik Andrej že prej oponesel, "kako malo pojma imajo o svetosti cerkve" (14. decembra 1943), hitro čujejo za negotovanje svetokriškega gospoda in se njihov poveljnik, doktor Benedičič, ki je bil svoj čas tajnik doktorja Miha Kreka, zagrozil, "da bo s Križevci tako naredil kot z Mato Barcem." Tedaj župnik Andrej vzklikne: "O, Bog, zabrani krvoprelitje. Daj mu bolj krščansko misljenje!" (23. februarja 1944).

Huje je bilo, ko ubije črna roka uradnika zemljiške knjige, starega Jožeta Horvata iz Sv. Križa. Ko pride še vsa obupana in tolažbe željna vdova v Kostanjevico h dekanu Golobu, ji ta po kratkem prepiru o črni roki vrže v obraz: "Tako, tvojega moža je že hudič vzel, tebe pa še bo" (4. februarja 1944).

Župnik Andrej pa kakor za demonstracijo proti svojemu dekanu:

"Naj mi ne delajo komedij ob pogrebu v Sv. Križu. Cerkev pogreb sem dovolil z ozirom na grdi umor, drugače bi ga bil (Horvat) težko dobil, ker ni hotel v cerkev, ne k zakramentu.

Ze nekaj dni po tistem župnik Andrej docela razjasni stvari:

"Bil (v Kostanjevici) pri Likarju. Samo on obseja umore, dekan in gospodje so se kar sprijaznili s tem, češ da je to v borbi in samoobramba. Kakšni zmešani pojmi!" (9. februarja 1944).

Benedičičevega kurata Kopljenika pa je župnik Andrej že za božič obdoli: "Kopljenik je kar za pobijati." (25. decembra 1943). Kurat mu vrača, češ da je župnik Andrej "komunist," poveljnik Benedičič pa kriči nanj: "Držite s hudičem!"

S tem pa je pisar dr. Mihe Kreka, Benedičič, delal gospodu Andreju brez dvoma hudo krivico. Svetokriški župnik je starega krščanskega hudiča, vir vsega moralnega zla, sovražil s čistim srcem. Saj je ta po svoji pameti sila preprosti, da ne rečem kar naivni, toda v srcu pošteni župnik, partizane izganjal iz svoje fare z antičnimi zarotivnimi molitvicami, eksorcizmi, ki služijo izganjanju hudobnega duha, ko so škof in katoliški časopisi začeli župniku zagotavljati, da tiči v slehernem uporniku pravi hudobec iz pekla, kar je dobri župnik Andrej svojemu škofu verjel do besede. Zato se sivolasi župnik pogumno in slovesno dvigne zoper obrekljivce: "Mi smo z Bogom in nikomer drugim." (28. februarja 1944).

Ne da bi se spuščal v teološka razmišljanja, je očitno, da so domobranci poveljnik Benedičič in kostanjeviški gospodje z dekanom Golobom, župnikom Cerkovnikom, salezijancem Blatnikom, kaplanom Babnikom in njih duhovniki in svetniki zavezniki vobče molili že povsem drugačnega boga, kot ga je častil svetokriški župnik Andrej in njegov rod starih pravstvenih nazorov; neizprosne in nenasitno krutega boga črne roke, ki so mu s istimi rokami in istim srcem žrtvovali Valantičevega otroka izpred božičnih jasic in sveto obhajilo pred tabernakljem; fanatičnega boga apokaliptičnih vojnih trum, ki imenuje antičnega krščanskega

Boga svetokriškega gospoda Andreja "hudiča" in ki se sam zdi dobremu župniku Zupancu usoden izrodek "zmešanih pojmov."

Wolbangov bog pa ni povsem nov bog. Zgodovina prča, da je že zelo star in da se je v vseh časih boril z evangelijskim Bogom, mu podlegel in zopet zmagoval. Podlegel, ko je vera postajala "resnična sila ogromnega pomena, ki je rodila zelo mnogo dobrega, ko je v plemenitih dušah netila heroično zanesenost," zmagoval pa, ko je postajal "vzrok tudi strašnim nesrečam, posebno kadar se je vera izrodila v fanatizem, ki je opustošil cele dežele in žrtvoval neštene nedolžne," kot je zapisal znamenit prirodoslovec našega časa, Max Planck (po laškem prevodu "La conoscenza del Mondo fisico," Turin, Einaudi 1943).

Vrh klanca spoznanja pa se župnik Andrej povzpne, ko z bridkostjo v srcu pritegne svojemu prijatelju doktorju Zorku: "Črna roka ni oblast" in še: "Rupnik in škof sta odgovorna za to, ker dirigira se vse od zgoraj dol!" (14. maja 1944). In res!

Od slehernega gospodarja črne roke so vodile skrivne niti v škofijo, od koder so dajali vesoljno odvezo za storjena in nameravana dejanja črne roke. O tem ve profesor moralnega bogoslovja Lenček, ki je nauk o dovoljenosti skritih nočnih pokolov oznanil; o tem tudi dobro poučen človek iz vrst domobranskega vodstva, dr. Branko Jan, ki je pozneje izpovedal:

"Da nosi duhovščina vso moralno odgovornost za dela tako imenovane 'črne roke,' ne more biti nobenega dvoma. Pozitivno vem, da za forum vesti ni bilo greh in da se pri spovedi sploh ni bilo treba izpovedati... ne more biti nobenega dvoma, da je za delo 'črne roke' vedel sam škof. To vem iz tega, ker je bil pri njem večkrat Šmajd, ki je v Ljubljani dal podubo za pobijanje." ("Slovenski poročevalac," 28. avgusta 1946). In tudi dobri gospod Andrej se zgrozi nad onimi, ki so ponoči "pobijali ljudi, drugo jutro pa k obhajilu šli." (13. junija 1945).

Tako šele lahko razumemo, zakaj vključ vsemu, kar je bilo, asistenta Karla Wolbanga, salezijanca dr. Blatnika, "škofovega prijatelja" Nandeta Babnika in njihovih oboroženih duhovnih sobratov, ki so velevali ubijati, nihče ni klical pred cerkveno sodišče, nihče niti terjati od njih kakega pojasnila, marveč vsi še danes uživajo ugled in spoštovanje cerkvene hierarhijske, prvi v Južni Ameriki, drugi v Vatikanu, tretji med izseljenci

na Holandskem; da pa kličejo anatema na glavo duhovnikom, ki se po svoji vesti niso mogli odločiti za češčenje strašnega Wolbangovega boga črne roke, porojenega iz "zmešanih pojmov," tega boga zavračali in niso poslali—kakšna zmeta in škoda za njih ugled v Cerkvi—nikogar v "trinajsto brigado."

Luciferjev padec

Morda pa tisti Nemec, ki je na Ločenški cesti odkril rokomavharsko ječo Wolbangove črne roke, le ni prišel tako po nabiti nobenega dvoma. Pozitivno vem, da za forum vesti ni bilo greh in da se pri spovedi sploh ni bilo treba izpovedati... ne more biti nobenega dvoma, da je za delo 'črne roke' vedel sam škof. To vem iz tega, ker je bil pri njem večkrat Šmajd, ki je v Ljubljani dal podubo za pobijanje." ("Slovenski poročevalac," 28. avgusta 1946). In tudi dobri gospod Andrej se zgrozi nad onimi, ki so ponoči "pobijali ljudi, drugo jutro pa k obhajilu šli." (13. junija 1945).

Tega dne ob treh popoldne—bila je sobota—je policijski poročnik Dore Bajc z dvema policajema v hiši čevljarkega mojstra Grlica, na Glavnem trgu št. 17 vdrl v zasebno stanovanje načelnika domobranske informativne pisarne, kaplana Nandeta Babnika, desne roke asistenta Wolbanga in izvrševalca wolbangovstva.

posvečene papirje, ki jih ne bi smelo uzreti nobeno oko navadnega smrtnika in ki so jih policaji sedaj pohlepno grabili. Policijski poročnik je mladi uradnik brezobzirno izdrl iz stroja na pol prepisane "privatne zapiske neke odlične novomeške osebe," pobral z mize pisanje prostijskega vikarja Janka Oblaka, zaplenil Babnikova zasebna pisma, dva dnevnika, razne zapiske in poročila, ki jih je bila špijunska pisarna pač polna. Eden od policajev je papirje hlastno tlačil v Babnikov kovček.

Aretaciji se je Babnik uprl. Policaja sta navalila, toda ka-

KADAR POTREBUJETE ZAVAROVALNINO proti ognju, viharju in avtomobile, se lahko zanesljivo obrnete na
L. Petrich
19001 Kildeer Ave.—IV 1-1874

ZAVESE
IZDELANE PO NAROCILU
Cornices—pokrivala za stole iz posebnega Cohama Hand Print blaga.
DELO PROSTO
Prinesite mero okna in si prihranite do 25%
NEW YORK DRAPERY
6926-30 St. Clair

plan Babnik, ki mu je gnev dajal moči, se ju je s silo otepel. Kričal je, da bi se dal aretirati le svojemu vojaškemu poveljniku Zagoršku, policija pa da nima nobene pravice polagati roko na domobranskega častnika. Poročnik Bajc je poslal po ojačenje in na razjarjenega načelnika špijunske službe so se vrgli štirje policaji. Nande Babnik je nekaj dni pozneje tisti boj in sramoto, ki ga je v očeh vsega mesta doletela, popisal sam takole:

"Borili smo se dolgo v sobi.

FISH FRY

Vsem našim gostom in prijateljem naznanjamo, da serviramo VSAK PETEK okusno ribjo večerjo in postrežemo z najboljšim pivom, vinom in žganjem.

Se priporočamo za obisk.

L - L CAFE

6507 ST. CLAIR AVE.
FRITZ in RUTH HRIBAR

For Your Vacation, Welcome to
Christiana Lodge
SLOVENIAN RESORT
The Hotel has 30 rooms with connecting showers. There are 17 cottages each with private shower. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112.
Write for folder.
CHRISTIANA LODGE
DOMINIK KRASOVEC, Prop.
P. O. Edwardsburg, Michigan
Phone 26 F 14

VDOVA

želi dobiti zase kuhinjo in spalnico. Je stalno zaposlena, mirna. Kdor ima za oddati v bližini E. 185 St. naj pokliče
ON 1-5742

NAPRODAJ

PREŠA NAPRODAJ

Proda se preša na mlin za stiskanje grozja. Pocen in v najboljšem stanju. Drži ¼ tone. Vpraša se na
1042 E. 67 ST.

Čistilnica naprodaj

Ima \$40,000 letnega prometa. Se mora prodati, da se uredi zapuščino. Sprejme se najboljšo ponudbo.

3627 LLOYD RD.

(W. 125 St.)

DELO DOBIJO MOŠKI

ASSEMBLERS

z izkušnjo v splošnem machine shop delu
Plača od ure
Nadurno delo
Vprašajte za Mr. Hasman
FEDERAL FOUNDRY
4600 E. 71 St., južno od Harvard

MAŠINISTI — LATHE-HANDS
DRILL PRESS OPERATORJI
Si morajo sami vzpostaviti delo.
1. šift — visoka plača od ure.
Nadurno delo.
Vprašajte za Mr. Hasman
Federal Foundry Supply Co.
4600 E. 71 St., južno od Harvard

Licenciran kurjač

PLAČANE POČITNICE.
PLAČA OD URE.
SKUPINSKA ZAVAROVALNINA IN HOSPITALIZACIJA.

General Chemical

Division

ob vnožju WARNER RD. doline

GARANTIRANE RABLJENE LEDENICE

NA ELEKTRIKO IN PLIN SE PRODA

OD \$20 NAPREJ.

PERME'S

720 EAST 152nd STREET, UL 1-2525

Končno so mi s silo zvezali roke, odvlekli na podstrežje, zvezali še noge in me odvlekli na voz, ki je stal pred hišo. Odpeljali so me na policijo. Z voza so me nesli v prvo nadstropje z glavo navzdol."

(Dalje prihodnjič)

DELO DOBIJO MOŠKI

ZANESLJIVI MOŠKI

DOBIJO STALNO DELO
PODNEVI KOT

ARC VARILCI

MAINTENANCE

PAINT SPRAYER

SHEET METAL WORKER

TOVARNIŠKI DELAVCI

TEŽAKI

Dobra plača od ure in nadurno delo. Prosta hospitalizacija in druga zavarovalnina.

BISHOP & BABCOCK

MFG. CO.

Vogal E. 49 St. & Hamilton Ave.

TOOL MAKERS

ZA VSE ŠIFTE

6 DNI TEDESKO

PLAČA OD URE

FERRO MACHINE

FOUNDRY

3155 E. 66 ST.

CADILLAC MOTOR CAR DIVISION

General Motors Corp.

Cleveland

Tank Plant

6200 RIVERSIDE DRIVE

Cleveland 11, Ohio

TOOL MAKERS

MACHINE

OPERATORS

6 dni v tednu

Plača od ure

Employment Office odprto od

ponedeljka do sobote od

8. zj. do 4. pop.

Dokaz o državljanstvu

potrben.

OLIVER

potrebuje

Sheet Metal

Layout delavce

Tool & Die Makers

Toolmakers

Tool Room

Machine operatorje

Električarja "A"

ZA ELEKTRIČARSKA DELA

Dobra plača od ure. Morajo biti

pripravljene delati katerikoli šift.

Prinesite izkaz državljanstva.

Employment urad odprto dnevno

od 8. zj. do 4.30 pop.

THE

OLIVER CORP.

19300 Euclid Ave.

KE 1-0300

Zakaj plačati več za dobiti

X-TRAS

X-tra power
X-tra fast acceleration
X-tra Mileage

TRY X-TANE FOR X-TRA PERFORMANCE at REGULAR-GAS PRICE!

Ne glede, kakšne vrste, oblike ali starosti avtomobil vozite, poslužite se izkušnji več kot 500.000 ohijskih motoristov, ki so poskusili X-TANE v preteklem letu.

Stotisoceri rabijo X-TANE izključno—ker jim ta regularne cene gasolin da mnoge dodatne čine, katere so mogli prej dobiti le od dražjih vrst gasolina. Dobite vse dodatnosti, ki so vtičene v vašem motorju... zdaj!

"TRY NEW X-TANE FOR X-TRA PERFORMANCE"



(X-TANE, ki se prodaja po regularni ceni, je tako dober, da v resnici producira polno službo v veliki večini avtomobilov, ki so danes na cesti. Ostali, visoko občutljivi avtomobili se vedno potrebujejo izredne oktanske višine, ki jo daje Sohio Supreme.) Naj vaš avtomobil sam odloča. Je nesmiselno plačevati za dražji gasolin, če vam X-TANE da zadovoljivo polno službo.)

MIMI MALENŠEK KOVINARJI ROMAN

(Nadaljevanje).

Jutranji somrak je osvetlil mračne, blede obraze. Drago Mušič je stopal čvrsto naprej, s pogledom uprtim v tla. Iz ustnih kotičkov sta mu po neobriti bradi morala pred kratkim teči dva tenka curka krvi, toda zdaj se ni menil zato in kri se je posušila. Albin je bled in z gorečimi očmi samogibno prestavljal noge, čakati Kopač je vlek s seboj dve puški in brzostrelko, molče se je krivil pod bremenom in včasih ga je kar zaneslo v stran. Trije drugi so bili videti še bolj utrujeni.

"Potočnika ne bo več," je nekdo malodušno šepnil.

"Saj marsikoga ne bo več," je z vzdihom dodal drugi.

"Pojdimo, pojdimo!" jih je priganjal Drago, kot bi ga jezilo njihovo govorjenje. "Dobiti moramo svoje! Ves bataljon le ni šel k vragu! Sam sem videl, ko so se tovariši umikali. Zbrali se bomo in potem..."

12

Zima se je vlekla in vlekla, kakor že nekaj let sem ne. Jeseni ce so se kar dušile pod kopami snega. Z gora je vlek krivec in prepihal vsako špranjo. Tovarna je dihala kot ogromna pljuča. Uporno je pokrivala sneg s črnimi sajami, ki so se zajede vanj in ga zgrizle prav do zemlje, vendar zimi ni bila kos. Ob jutrih je bil tak strupen mraz, da so vsi glasovi kovinsko čisto zveneli in da je roka, ki je pritisnila na kljuko v vratih, kar primrznila nanjo. Hribi so bili

ogrnjeni v debel sneženi plašč, iz katerega so komaj gledale smreke in jelke, bukve pa so kar obupno iztezale gole veje v burjo in mraz. Sonce je zaman kljubovalo zimi. Šele, ko mu je priskočil na pomoč južni veter, je zmagovalo. Sneg se je jel topiti, ceste so postale mokre. Avtomobili, ki so imeli gumijaste obročje oklenjene z verigami, so kmalu razirili sneg do gole zemlje in le ob jutrih je zmrzovalo, da so se kresali koščki zelenkastega ledu pod koraki. Šele opoldne je odjenjalo in na cestah je bila brozga, ki so jo ljudje bredli do gležnjev.

V sončnem popoldnevu, polnem pomladnih slutenj, sta šla po cesti Tone in Lavtizarjeva Meta. Počasi sta stopala po snežni brlogi drug ob drugem. Meta je z zaračimi očmi pogledovala proti hribom, ki so se kar kopali v blesteči sončni luči. Snežna odeja se je talila, smreke so se otrsale bremena in so s svojo živozeleno barvo skoraj zakrivale zasneženo zemljo. Z gora je dihala hladno in sveže. Proti kolodvoru je šla gruča smučarjev s smučmi na ramah, oblečeni v volnene jopice in pisane čepice. Najbrž so se hoteli peljati v Planico, kjer sonce še ni moglo snegu do živga. Po cesti se je kakor vedno, potikalo dovolj nemških vojakov. Razpeli so ovratnike pri plaščih in niso več ušes branili pred mrazom. Tu in tam je bilo čuti odrezavo, trdo nemško govorico. Počasi je šel po cesti gestapo-

vec in se razgledoval, kakor bi se veselil prihajajoče pomladi. Pri tem pa ni izpustil nobenega okna in nobenega prehajalca iz oči. Trdo so po mečavi štorokljali policisti v travno zelenih uniformah, da jim je brizgalo izpod nakovanih čevljev. Po vsakdanjih opravkah so hiteli delavci in gospodinje. Otroci so gradili snežnega moža in se kepali. Glasno so vriskali in prav nič jim ni bilo videti, da žive pod okupatorjem. Iz šole je odmeval rezki glas zvonca. Po tem so se šolarji vsuli na cesto. Izpred šole je zazvenelo "Heil Hitler!" in otroci so se razpršili po cesti. Nekateri so nosili v rokah rdeče kangljice. Ustavljali so se pred pešci in moledovali:

"Za zimsko pomoč, prosim!"

Lovili so dobro oblečene gospe in gospe, se lotili celo gestapovca, ki je dal nekaj papirnatega denarja in se ustavljali pred nemškimi vojaki, ki so le neradi segali v žep in darovali fenige. Nekateri dečki, ki so imeli na sebi kratke, črne hlače in bluže Hitler - Jugenda, so bili glasni in so prešerno žvenketali z rdečimi nabiralniki. To so bili večidel otroci doseljenih Nemcev. Obkrožali so meščane, poskakovali, stresali nabiralnike, da je cvenketal nikljasti denar, tiščali v ljudi in moledovali:

"Einen Pfennig, bitte, nur einen Pfennig!"

Ljudje so šli večidel dalje, ne da bi se zmenili za rdeče nabiralnike. Nekateri so z nejevoljo odzvali nekaj drobiža, da so se znebili nadležnih prosilcev. Ko so opravili, so se obrnili spet drugam in vsa cesta je bila polna njihovega kričanja. Potem so pritekli domači dečki, se posmehovali in začeli kepati nabiralce. Vnela se je pravcata vojska s kepami.

Tone je gledal otroški direndaj in se smehljaj. "Ko sem bil majhen, smo vtaknili v kepo kamen," je pripovedoval Meti. "Kdor je tako dobil v glavo, mu

je kar kaj stekla buška." In potem jo je vprašal brez prehoda: "Torej ste v mladinsko organizacijo sprejeli nekaj novih deklet, ne da bi povprašali po njihovih starših?"

"Saj jih poznamo," je rekla Meta. "Sama dobra dekleta so. Tako nezaupljivi vendar ne smemo biti," je dostavila.

"Treba je vedeti, komu zaupaš." Pomolčal je in čez minuto molka, ki ga je Meta težko prenašala, rekel: "Nazadnje je le nekaj, kar ste storile. Treba vam je le dobrega vodstva. Poskrbeli bomo zato. Nekaj jesenjskih deklet je v SKOJ-u, z njimi vas bomo povezali. Tudi ti, Meta, bi lahko..." Umolknil je, ker je šlo proti njima nekaj ljudi.

Meta mu je od strani gledala v lice. Zadnje čase se je Tone močno spremenil. Shujšal je, ni več ni bil tako brhek, kot včasih. Meta je vedela, kaj so si posepetavali o njem in Kobalovi ženi Ani in da so ga obsojali. Vedela je, da vsi z nejevoljo gledajo na njegovo očitno razmerje s Kobalovo. Celo Peter je doma godrnjal zaradi tega. Senca je padla na vse njegovo delo.

"Za osmi marec nekaj praviš," je rekla, ko so ljudje odšli mimo njiju.

"Kaj, takega?"

"O, boste že videli!" Lice je žarelo v veseli skrivnosti, ki so jo hranile zase ona in tovarišice.

"Kar radoveden sem," se je zdaj tudi on nasmehnil, pa nekako trpko, kakor bi ga tlačila skrivna bolezen.

Spremljala ga je do stanovanja. V kuhinji ji je izročil šop letakov za listkovo akcijo. Potisnila si jih je pod jopico na prsi. Stala sta si nasproti, sama v prazni kuhinji. Meta se je zavedala, da sta sama in obšla jo je misel, da bi ji zdajle moral reči nekaj ljubečega, dobrega, nekaj, kar bi jo spremljalo na pot in na kar bi mogla misliti pri

delu, ki je nevarno, in ki se mu je vsa predala.

"Previdna bodi," je rekel Tone, ki ni razumel boječega dekletovega pogleda.

Razumela je, da jo odslavlja in je odšla. Na srce ji je leglo nekaj težkega, morečega, da bi najraje zajokala. Stisnila je zobe in z odločnimi koraki šla po blatni brozgi iskat tovarišice, ki naj bi zvečer z njo vred razpo-teknele izročene letake po vsem mestu.

Tone, ki je tako odslavil Meto, je sedel za mizo in poskusil misliti na mladinsko organizacijo, ki bo krepka opora Osvobodilni fronti, če bodo le znali prav

prijeti. Toda med misli o skojevcih se mu je venomer vpletala Ana in nemirno je pogledoval na uro. Zda se dela, čez uro morda se bo vrnila domov in potem bo pogledal k njej.

(Dalje prihodnjič)

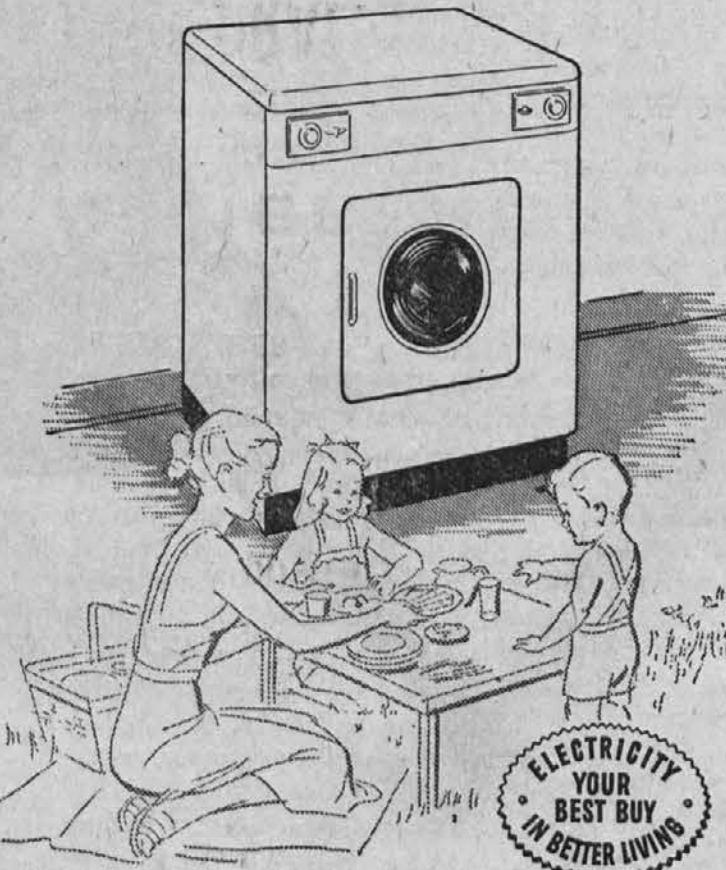
Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in
avtomobilskimi nezgodami
ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO
SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA
KE 1-1934
15813 WATERLOO RD.

EUCLID POULTRY
549 EAST 185th ST. KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

Nenavadni prihranki na volnenem blagu za pošiljke preko morja
Komadi volnenega blaga za žensko in moško obleko
60 inčev RAYON GABARDINES, vse barve
Primerno blago za moške in ženske suits, suknje, obleke in krila.
VELIKA IZBERA OSTANKOV PO ZELO NIZKIH CENAH
Odrpno ob nedeljah od 9. do 12. opoldne.
S. LIEBERMAN
1446 WEST THIRD ST. tel. CH 1-6067

NAJ BO PRALNI DAN LAHAK Z ELEKTRIČNIM SUŠILCEM

Naj električni sušilec perila oprosti vas to poletje staro-modnega načina pranja. Nabavite si ga, da vam posuši vaše perilo avtomatično, ko obrnete naravnilo. Je lahko, hitro, ekonomično—in vam prihrani URE dela vsaki teden. Premenite na električno susšenje perila to poletje!



The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES"
Zjutraj ob 10—WICA in WGAR Zvečer ob 10—WHK

Chicago, Ill.

WORK WITH MUNTZ

Immediate openings in modern plant
TOP NOTCH UPHOLSTERERS
AND EXPERIENCED CAR TOP UPHOLSTERERS
ALSO EXPERIENCED SINGLE NEEDLE SEWING MACHINE OPERATORS
Top Wages — good working conditions.
Build your future at

MUNTZ

CALL AMBASSADOR 2-0046

M L A D

slovenski zavarovalniški agent, žena in dva otroka, iščejo stano- vanje s 2 ali 3 spalnicami. Plačajo do \$85 mesečno. Kdor ima za od- dati, naj pokliče

RE 1-7373

FOR
TELEVISION & RADIO REPAIR
Anthony Debeljak
IV 1-5437 4-8 p. m.

Fino vino, pivo in žganje.
Vsaki petek FISH FRY in FROG LEGS
Se priporočamo za obisk.
L. J. STRUKEL
6220 St. Clair Ave.—EN 1-9138

FOR —
CHICAGO
and all sections
of the Midwest
OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES are the
Chicago Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

HELP WANTED—Domestic

COMPETENT WOMAN
for
RESTAURANT
No Sundays.
Diversey 8-9169

BUSINESS OPPORTUNITY

GOOD BUY — Food Shop - Deli- catessen. Old established busi- ness. Good trade. — Best offer. Selling due to illness.
EUclid 3-0977

GOLD, MINE for right person. Sheet Metal Shop for sale. Own- er retiring because of age. Will stay and help you to get estab- lished. Also 4 room flat with business.
Grovehill 6-6175

GOOD CHANCE to buy Tailor and Cleaning Store. Full pressing equipment. Truck and route in- cluded. Best offer. Reasonable.
HEmlock 4-2417

WANTED TO RENT

3 RESPONSIBLE Adults, 2 love- ly children, urgently need 6 room unfurnished apartment. North or Northwest. Moderate rental. Living 10 years present address.
ARmitage 6-9262

DAMP BASEMENT—Must vacate. Doctor's orders. Responsible couple, 2 nice boys, desperately need 2 bedroom apartment. North or Northwest. Please help. Moderate rental.
JUniper 8-8250

ALTAR-BOUND — Marriage de- pends on getting apartment. Responsible employed adults. need 2½-3 room unfurnished apartment. South Side around 70th area. Moderate rental. 9-5.
Official 3-9300
Extension 3814

LANDLORDS — Please help us. Responsible home loving couple, 3 lovely children, desperately need 5 - 6 room unfurnished apartment. North or Northwest. Near Parochial School. Moderate rental to \$35.
CAPitol 7-5325

RESPONSIBLE Business Owner, wife, 3 year old baby, desperat- ily need 4-5 room unfurnished apartment. Prefer Austin or Rogers Park. Moderate rental.
VAn Buren 6-2796

RESPONSIBLE Young Couple, 1 year old child, urgently need 2 bedroom furnished or unfur- nished apartment. Good location. West Side. Moderate rental.
NEvada 8-2392

FEMALE HELP WANTED

Good opportunity to work in Bakery. Need girls to box rolls. Clean pleasant work. Paid vacation. Employee bene- fits. Good salary.
Apply General Office, H. PIPER BAKING CO., 1610 N. Wells

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO'S BASEMENT

VEČ!

- BELI
- ROZA
- PLAVI

Latex Foam Rubber Pillows

Regularne
cene 9.95

Po najnižji ceni, ki smo jo kdaj videli

Izredne posebnosti KER:

- So polne velikosti in nabasani!
- Se jih lahko opere, so prosti prahu, ne-alergični!
- So popolnoma varni proti moljem!
- So pokriti s "Sanforized" blagom in zaprti s zipperjem!
- Se ne bodo raztegnili ali zgubili obliko!
- Ne boste več imeli vzglavnike mokre od potenja!
- Dali vam bodo mirnejši, hladnejši, bolj okrepljeni počitek!

* Povprečno skrčenje 1%
Basement oddelek z perilom

Perfektna kakovost

5.99

Telefonska naročila sprejeta—
v soboto do 6. zv in celi dan v
ponedeljek od 9. zj. do 9. zv.—

Pokličite CHerry 1-3000